

На здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки 2009 року ДЛЯ НАРОЩУВАННЯ ЗАПАСІВ ВУГЛЕВОДНІВ

Енергетична безпека України потребує негайного розв'язання проблеми наповнення її господарського сектору вуглеводнями власного видобутку. Збільшення видобутку нафти і газу можливе лише за умови наукового прогнозування нових родовищ і на його основі обґрунтування напрямів геологорозвідувальних робіт, використання новітніх методів і відкриття нових родовищ, тобто нарощування достовірних запасів вуглеводнів. Визначенню шляхів досягнення цієї мети і присвячена робота «Нафтогазоперспективні об'єкти України» (наукові і практичні основи пошуків родовищ), висунутої НАК «Нафтогаз України» на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки 2009 року.

Над цією роботою працював колектив відомих українських геологів-нафтовиків як наукових організацій, так і виробничих підприємств різних міністерств та відомств. Зокрема, від НАК «Нафтогаз України»: представники Департаменту з видобування газу та нафти НАК «Нафтогаз України» к.г.-м.н. Крупський Б.Л., к.г.н. Гладун В.В., к.г.н. Максимчук П.Я., к.г.-м.н. Чепіль П.М.; к.г.н. Довжок Т.Є. (ДП «Науканафтогаз»); від Міністерства охорони навколишнього природного середовища України – Цюха О.Г. (ДГП «Укргеофізика»), к.г.-м.н. Полухтович Б.М. (Український державний геологорозвідувальний інститут); від Національ-

ної академії наук України – член-кореспондент НАН України Павлюк М.І. (Інститут геології та геохімії горючих копалин НАН України), д.г.н. Євдошук М.І. (Відділення морської геології та осадочного рудоутворення ІГН НАН України) та д.г.-м.н. Маєвський Б.Й. (Івано-Франківський технічний університет нафти і газу Міністерства освіти і науки України).

Робота складається з десяти монографій, які присвячені проблемам наукового прогнозування та обґрунтуванню пошуку, розвідки та освоєння нафтогазоносних як класичних, так і нетрадиційних об'єктів та нафтогазоносних комплексів порід в різних нафтогазоносних регіонах України: Східному (Дніпровсько-Донецька западина з прибортовими зонами та ударно-метеоритні астроблеми Українського кристалічного щита), Південному (шельфи Чорного й Азовського морів та глибоководна частина Чорного моря) та Західному (Карпатський регіон, Волино-Поділля та Закарпаття).

Практична реалізація основних положень представленої роботи значно розширила географію та стратиграфічну повноту пошуків, розвідки та освоєння покладів нафти і газу в усіх нафтогазоносних регіонах України. Теоретичні обґрунтування дали підстави для освоєння безперспективних, як вважалося раніше, щодо покладів нафти і газу нових нафтогазоносних стратигра-

фічних комплексів порід. Застосування нетрадиційних геологічних напрямів та методів вивчення і пошуку структур, слабовивчених територій, малих та великих глибин дало змогу не тільки стабілізувати, а й забезпечити ефективне зростання ресурсної бази вуглеводневої сировини та видобутку нафти і газу в Україні.

Основні положення зазначеної роботи лягли в основу «Національної програми «Нафта і газ України до 2010 року», «Енергетичної стратегії України на період до 2030 року», «Концепції Державної програми освоєння вуглеводневих ресурсів українського сектору Чорного та Азовського морів на 2009–2017 рр.», а також «Уточненої державної програми освоєння вуглеводневих ресурсів українського сектору Чорного і Азовського морів».

Монографічні видання новаторські в нафтогазовій геології держави. Вони стали початком обґрунтування на нових геодинамічних засадах нових напрямів пошуково-розвідувальних робіт в Україні.

Авторські монографії широковідомі й провідним нафтогазовим компаніям та науковим інституціям світу. Вони створюють авторитет українській нафтогазовій науці та визначають перспективи подальших досліджень у цьому важливому секторі української економіки.

Довготривала комплексна практична реалізація розроблених авторами прогресивних напрямів пошуку, розвідки та освоєння розвіданих промислових запасів, оптимізація геологорозвідувального процесу значно підвищила ефективність та раціональне використання нафтогазоносного потенціалу українських надр. У результаті за 1997–2008 рр. відкрито 68 нових родовищ нафти і газу, забезпечено приріст розвіданих запасів вугле-

воднів в обсязі близько 228 млн т умовного палива (у нафтовому еквіваленті). Коефіцієнт успішності геологорозвідувальних робіт (відкриття родовищ нафти і газу) в НАК «Нафтогаз України» протягом останніх п'яти років становив 0,51 (у США відповідно 0,31).

Одним із найважливіших практичних результатів є підтвердження промислової нафтогазоносності прогнозованого нового нафтогазоносного регіону – Прикерченського шельфу Чорного моря, де у 2006 році відкрито значне за запасами та ресурсами нафтове родовище Суботіна – перше в українській економічній зоні.

Широке застосування комплексу заходів, розроблених у цій роботі, створило принципові передумови для подальшого нарощування приросту розвіданих запасів і видобутку нафти і газу, як це й передбачено «Енергетичною стратегією України на період до 2030 року», а, починаючи з 2005 року, приріст запасів газу в Україні значно перевищує його видобуток. Так, при видобутку газу в Україні близько 20 млрд м³ у 2008 році прирощено близько 24 млрд м³ природного газу промислової категорії.

Практика геологорозвідувальних робіт в Україні останнього десятиріччя й отримані результати свідчать про правильність вибраних стратегічних напрямів розвитку нафтогазогеологічної галузі України та підтверджують важливість основних теоретичних розробок авторів.

Робота «Нафтогазоперспективні об'єкти України» (наукові і практичні основи пошуків родовищ) та її автори заслуговують на присудження Державної премії в галузі науки і техніки 2009 року.

П. ГОЖИК,
академік НАН України, директор Інституту
геологічних наук НАН України (Київ)